

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 144/2020-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Krnáčom, Nám. SNP 70/36, Zvolen, ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 30 T 15/2015, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. marca 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]

████████████████████ (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Krnáčom, ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 30 T 15/2015 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2.1 Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka vystupovala v napadnutom trestnom konaní pred okresným súdom v procesnom postavení poškodenej. Rozsudkom okresného súdu č. k. 30 T 15/2015-387 z 30. mája 2017 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 6 To 119/2017-410 zo 17. apríla 2018 bola obžalovaná uznaná vinnou z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a sťažovateľka ako poškodená osoba bola s jej nárokom na náhradu škody odkázaná na civilný proces postupom podľa § 288 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov. Po právoplatnom skončení veci si sťažovateľka prostredníctvom svojho splnomocnenca JUDr. Jána Krnáča písomným podaním z 10. septembra 2018 uplatnila nárok na náhradu trov právneho zastúpenia splnomocnencom vo výške 3 141,83 €. Podaním z 29. januára 2019 sťažovateľka urgovala okresný súd, aby rozhodol o jej nároku na náhradu trov právneho zastúpenia splnomocnencom v trestnom konaní. Uznesením č. k. 30 T 15/2015-461 z 30. januára 2019 okresný súd nepriznal sťažovateľke náhradu týchto ňou uplatnených trov konania. Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka 13. februára 2019 sťažnosť (ďalej len „prvá sťažnosť“). Okresný súd uznesením č. k. 30 T 15/2015-476 z 28. februára 2019 vydal opravné uznesenie, ktorým opravil záhlavie skôr vydaného uznesenia z 30. januára 2019. Proti tomuto opravnému uzneseniu (ktoré bolo jej právnomu zástupcovi doručené 12. júna 2019) podala sťažovateľka sťažnosť 13. júna 2019 (ďalej len „druhá sťažnosť“).

2.2 Podaním z 15. januára 2020 sa sťažovateľka obrátila na predsedu okresného súdu so sťažnosťou na prieťahy v konaniach týkajúcich sa rozhodovania o jej prvej a druhej

sťažnosti. Listom sp. zn. 1 SprV 101/2020 zo 14. februára 2020 podpredseda okresného súdu sťažovateľke oznámil, že sťažnosť na prietahy v konaní z 15. januára 2020 vyhodnotil ako dôvodnú, a súčasne konštatoval, že v oboch sťažnostiach sťažovateľky rozhodol samosudca okresného súdu uznesením zo 14. februára 2020, ktoré bude doručované oprávneným osobám. Napokon sťažovateľka uviedla, že podpredsedom okresného súdu avizované rozhodnutie zo 14. februára 2020 jej do momentu podania ústavnej sťažnosti nebolo doručené.

3. Sťažovateľka poukázala na to, že v prípade jej prvej sťažnosti je okresný súd nečinný dlhšie ako jeden rok a v prípade jej druhej sťažnosti je nečinný viac ako osem mesiacov. Sťažovateľka spočítala dĺžku nečinnosti okresného súdu v konaní o oboch sťažnostiach a uviedla, že okresný súd spôsobil prietahy a stav neistoty v konaní o jej nároku na náhradu trov v trestnom konaní po dobu viac ako jedného roka a šiestich mesiacov. Ďalej sťažovateľka podotkla, že ak by sa konanie o jej náhrade trov konania posudzovalo ako súčasť trestného konania (trestné stíhanie vo veci bolo začaté uznesením z 25. januára 2013 a k vzneseniu obvinenia neskôr odsúdenej vodičke došlo uznesením zo 14. novembra 2013), potom podľa tvrdenia sťažovateľky nie je trestné konanie skončené ani po ôsmich rokoch od jeho začatia. Podľa sťažovateľky preto dochádza v napadnutom konaní k prietahom.

4. Sťažovateľka si uplatnila primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1 000 €, čo odôvodnila poukázaním na stav právnej neistoty, ktorý jej spôsobili prietahy okresného súdu, a na svoj komplikovaný zdravotný stav ako obeť dopravnej nehody.

5. Sťažovateľka preto navrhovala, aby ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie a aby po jej prijatí rozhodol týmto nálezom:

„1/ Základné právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ] na spravodlivé prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, bolo postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 30T/15/2015 porušené.

2. Okresnému súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. značkou 30T/15/2015 sa prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

3. Okresný súd Trnava je povinný sťažovateľke poskytnúť primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1.000,- eur (jedentisíc eur) do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu a v prípade nezaplatenia finančného zadosťučinenia v stanovenej lehote aj zvýšenie vo výške 5 % z finančného zadosťučinenia za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

4. Okresný súd Trnava je povinný sťažovateľke poskytnúť náhradu trov konania v rozsahu 100 % vo výške tak, ako bude uvedené v písomnom vyhotovení tohto rozhodnutia.“

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)

ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

14. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či napadnutým postupom okresného súdu pri rozhodovaní o prvej a druhej sťažnosti sťažovateľky došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

15. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

16. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

17. Ústavný súd vo svojej judikatúre súvisiacej s namietaným porušením základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru opakovane konštatuje, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). Ústavný súd poukazuje na právny názor vyslovený v jeho doterajšej judikatúre, podľa ktorého ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že namietaný postup všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

18. Zo samotnej ústavnej sťažnosti je zrejmé, že od podania prvej sťažnosti sťažovateľky (13. februára 2019) do podania ústavnej sťažnosti (17. marca 2020) uplynulo približne 13 mesiacov. Pri druhej sťažnosti sťažovateľky to bolo približne 9 mesiacov. Keďže od podania druhej sťažnosti sťažovateľky plynie okresnému súdu čas na rozhodnutie o oboch týchto sťažnostiach súbežne, pre účely posudzovania porušenia práva

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nemá žiadne opodstatnenie tieto doby spočítavať. Vzhľadom na univerzálny charakter plynutia času totiž mohla sťažovateľka pociťovať neistotu vo vzťahu k výsledku posúdenia jej návrhu na náhradu trov konania maximálne 13 mesiacov, a určite nie 22 mesiacov, resp. rok a pol, ako to účelovo naznačovala vo svojej ústavnej sťažnosti. Taktiež neexistuje žiadny relevantný dôvod tvrdiť, že ak okresný súd nerozhodol o sťažnostiach sťažovateľky, neskončilo sa ešte predmetné trestné konanie, a to preto trvá už viac ako osem rokov. Vo svojej ústavnej sťažnosti aj samotná sťažovateľka viackrát zopakovala, že trestné konanie bolo právoplatné skončené (17. apríla 2018). Celkom pochopiteľne teda sťažovateľka nemohla pociťovať akúkoľvek neistotu vo vzťahu k výsledku predmetného trestného konania (t. j. vina a trest za spáchaný trestný čin, pozn.). Navyše podľa podpredsedu okresného súdu bolo o oboch sťažnostiach rozhodnuté už 14. februára 2020.

19. Ústavný súd dodáva, že otázka náhrady trov konania je druhotná vo vzťahu k rozhodovaniu o merite veci, ktoré je primárne spôsobilé nastoliť stav právnej istoty strán v konaní. Ústavný súd preto pri posudzovaní, či konajúci súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania porušil základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, postupuje nanajvýš zdržanlivo (m. m. IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010, I. ÚS 134/2016, IV. ÚS 498/2018).

20. Doterajšiu dĺžku napadnutého konania (13 mesiacov) preto aj s ohľadom na samotný charakter napadnutého konania (rozhodovanie o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu, ktorým okresný súd nepriznal sťažovateľke ako poškodenej v trestnom konaní náhradu trov právneho zastúpenia) zatiaľ nemožno považovať za takú, ktorá by bola zjavne neprimeraná.

21. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukazuje aj na rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva v obdobných veciach, podľa ktorej dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dva až tri roky v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok z 15. 10. 1999, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66).

22. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti a postupu okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd síce dospel k záveru, že postup okresného súdu nebol efektívny a primerane rýchly, ale vzhľadom na celkovú doterajšiu dĺžku napadnutého konania (13 mesiacov) a taktiež s poukazom na skutočnosť, že v danej veci ide iba o rozhodovanie o druhotnej otázke náhrady trov konania, ústavný súd uzavrel, že nemohlo ísť o nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľkou označených práv. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

23. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku ústavný súd nerozhodoval o ostatných návrhoch sťažovateľky, pretože rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 a 3 ústavy).

24. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nebráni sťažovateľke obrátiť sa opätovne s ústavnou sťažnosťou na ústavný súd, ak by v budúcnosti postup okresného súdu v napadnutom konaní vykazoval znaky neefektívnej činnosti, resp. ak by v budúcnosti okresný súd v napadnutom konaní pokračoval v neodôvodnenej nečinnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu